Европейски парламент
2024-2029

Комисия по външни работи

2025/2017(INI)

4.3.2025

ПРОЕКТ НА ДОКЛАД

относно докладите на Комисията за Албания за 2023 и 2024 г.
(2025/2017(INI))

Комисия по външни работи

Докладчик: Андреас Шидер

СЪДЪРЖАНИЕ

Страница

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ.....3

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ.....9

ПРИЛОЖЕНИЕ: СУБЕКТИ ИЛИ ЛИЦА, ПРЕДОСТАВИЛИ ИНФОРМАЦИЯ НА ДОКЛАДЧИКА.....10

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

относно докладите на Комисията за Албания за 2023 и 2024 г.
(2025/2017(INI))

Европейският парламент,

– като взе предвид Споразумението за стабилизиране и асоцииране между Европейските общности и техните държави членки, от една страна, и Република Албания, от друга страна[1],

– като взе предвид кандидатурата на Албания за членство в ЕС, внесена на 24 април 2009 г.,

– като взе предвид Регламент (ЕС) 2021/1529 на Европейския парламент и на Съвета от 15 септември 2021 г. за създаване на Инструмент за предприсъединителна помощ (ИПП III)[2],

– като взе предвид Регламент (ЕС) 2024/1449 на Европейския парламент и на Съвета от 14 май 2024 г. за създаване на Инструмента за реформи и растеж за Западните Балкани[3],

– като взе предвид съобщението на Комисията от 5 февруари 2020 г., озаглавено „Засилване на процеса на разширяване – надеждна перспектива за членство в ЕС за Западните Балкани“ (COM(2020)0057),

– като взе предвид съобщението на Комисията от 8 ноември 2023 г., озаглавено „Съобщение относно политиката на ЕС за разширяване за 2023 г.“ (COM(2023)0690), придружено от работния документ на службите на Комисията, озаглавен „Доклад за Албания за 2023 г.“ (SWD(2023)0690),

– като взе предвид съобщението на Комисията от 8 ноември 2023 г., озаглавено „Нов план за растеж на Западните Балкани“ (COM(2023)0691),

– като взе предвид съобщението на Комисията от 20 март 2024 г. относно реформите и прегледите на политиките преди разширяването (COM(2024)0146),

– като взе предвид съобщението на Комисията от 24 юли 2024 г., озаглавено „Доклад относно върховенството на закона за 2024 г.“ (COM(2024)0800), придружено от работния документ на службите на Комисията, озаглавен „Доклад относно върховенството на закона за 2024 г. – Глави по държави: ситуацията в областта на върховенството на закона в Албания“ (SWD(2024)0828),

– като взе предвид съобщението на Комисията от 30 октомври 2024 г., озаглавено „Съобщение относно политиката на ЕС за разширяване за 2024 г.“

[1] ОВ L 107, 28.4.2009 г., стр. 166, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2009/332/oj.
[2] ОВ L 330, 20.9.2021 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.
[3] ОВ L, 2024/1449, 24.5.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj.

(COM(2024)0690), придружено от работния документ на службите на Комисията, озаглавен „Доклад за Албания за 2024 г.“ (SWD(2024)0690),

– като взе предвид програмата за реформи на Албания, представена в рамките на Инструмента на ЕС за реформи и растеж и одобрена от Комисията на 23 октомври 2024 г.,

– като взе предвид окончателния доклад от 29 септември 2023 г. на мисията за наблюдение на избори на Бюрото за демократични институции и права на човека (БДИПЧ) към Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ) във връзка с местните избори в Албания на 14 май 2023 г.,

– като взе предвид съвместното становище на Венецианската комисия и ОССЕ/БДИПЧ от 11 декември 2020 г. относно измененията на Конституцията на Албания от 30 юли 2020 г. и измененията на Изборния кодекс на Албания от 5 октомври 2020 г.,

– като взе предвид декларациите от проведените в Брюксел срещи на високо равнище ЕС – Западни Балкани от 13 декември 2023 г. и от 18 декември 2024 г.,

– като взе предвид Берлинския процес, стартиран на 28 август 2014 г.,

– като взе предвид предходните си резолюции относно Албания,

– като взе предвид член 55 от своя Правилник за дейността,

– като взе предвид доклада на комисията по външни работи (A10-0000/2025),

А. като има предвид, че разширяването е най-ефективният инструмент на външната политика на ЕС и геостратегическа инвестиция в мира, демокрацията, стабилността и сигурността на целия континент в дългосрочен план;

Б. като има предвид, че разширяването е процес, основан на заслуги, който се базира на демокрацията, принципите на правовата държава и основните права;

В. като има предвид, че Албания е страна – кандидатка за членство в ЕС, от 2014 г. насам, която започна преговори за присъединяване през юли 2022 г. и успешно приключи процеса на скрининг през ноември 2023 г.;

Г. като има предвид, че Албания започна преговори по клъстер 1 „Основополагащи въпроси“ на 15 октомври 2024 г. и по клъстер 6 „Външни отношения“ на 17 декември 2024 г.;

Д. като има предвид, че Албания е надежден партньор в областта на външната политика и е в пълно съответствие с общата външна политика и политика на сигурност на ЕС;

1. приветства непоколебимия ангажимент на Албания за интеграция в ЕС, който отразява консенсуса между политическите партии и решителната подкрепа сред гражданите, и приветства последователното ѝ пълно привеждане в съответствие с общата външна политика и политика на сигурност на ЕС и насърчаването на

основания на правила международен ред;

2. приветства амбицията на Албания да приключи преговорите за присъединяване до края на 2027 г. и бързия напредък, постигнат през последните години, по-специално отварянето на два клъстера от преговорни глави през 2024 г.;

3. отбелязва, че темпът на присъединяване към ЕС се определя от напредъка на страната кандидатка по отношение на привеждането в съответствие с достиженията на правото на ЕС, нейните резултати в прилагането им и надлежното функциониране на всички институции на страната и се основава на принципите на правовата държава, доброто управление и основните права; настоятелно призовава Албания да ускори реформите за укрепване на принципите на правовата държава, за борба с корупцията и организираната престъпност и за гарантиране на защитата на основните права, включително свободата на изразяване;

4. приветства новия Инструмент на ЕС за реформи и растеж за Западните Балкани, който ще предостави 922 милиона евро под формата на безвъзмездни средства и заеми на Албания, когато страната изпълни условията, определени в амбициозната ѝ програма за реформи;

5. отбелязва приемането от страна на Албания на националния план за европейска интеграция за периода 2024 – 2026 г.; призовава за полагането на по-големи усилия за повишаване на прозрачността и участие в публична комуникация относно интеграцията в ЕС;

Демократични институции, медии и гражданско общество

6. подчертава значението на конструктивния политически дебат и организираното парламентарно поведение като ключови аспекти на демократичното управление; отново потвърждава съвместната отговорност на политическите сили в Албания за засилване на конструктивния и приобщаващ политически диалог и за преодоляване на продължаващата политическа поляризация в страната; подчертава необходимостта от по-ефективен парламентарен контрол, по-добро функциониране на институциите и пълноценно участие на гражданското общество;

7. отбелязва приетите през юли 2024 г. изменения на избирателния кодекс на Албания, които дават възможност на албанската диаспора да гласува извън страната и въвеждат частично отворени кандидатски листи; настоява, че е необходимо да се разгледат и изпълнят оставащите препоръки на ОССЕ/БДИПЧ и Венецианската комисия;

8. отбелязва със загриженост, че независимостта и плурализмът на медиите продължават да бъдат засегнати от високата пазарна концентрация, припокриването на бизнес и политически интереси, липсата на прозрачност на финансирането и собствеността, сплашването и несигурните условия на труд за журналистите;

9. припомня, че всяко преразглеждане на законите за медиите следва да бъде в

съответствие с препоръките на Венецианската комисия и следва да се извършва по прозрачен и приобщаващ начин; отбелязва, че не е постигнат напредък в привеждането на законодателната рамка в съответствие с достиженията на правото на ЕС и стандартите на ЕС, включително Европейския акт за свободата на медиите[4]; припомня необходимостта от засилване на разследващата журналистика, проверката на фактите и медийната грамотност с цел справяне с речта на омразата, дезинформацията и фалшивите новини;

10. припомня отговорността на националните и местните органи за подобряване на прозрачността, отчетността и приобщаването чрез провеждане на съдържателни и редовни обществени консултации със заинтересованите страни; отбелязва със загриженост, че прилагането от страна на албанския парламент на правната рамка за обществени консултации остава предимно формално;

Основни права

11. отбелязва, че правната рамка на Албания за насилието, основано на пола, все още не е напълно приведена в съответствие с Истанбулската конвенция; изразява сериозна загриженост, че насилието срещу жени продължава да бъде належащ въпрос, като броят на убийствата на жени остава висок; настоятелно призовава за подобряване на услугите за подкрепа на жертвите, по-специално здравеопазването, финансирането на приюти, безплатната правна помощ и реинтеграцията и рехабилитацията на жертвите;

12. изразява загриженост относно продължаващите недостатъци, като например несъответствието или частичното привеждане в съответствие с достиженията на правото на ЕС по отношение на хората с увреждания и равенството между половете;

13. приветства приемането на закона за защита на личните данни, насочен към пълно привеждане в съответствие с достиженията на правото на ЕС, но изразява сериозна загриженост относно третирането на личните данни и слабостите в информационните системи; призовава албанските органи да засилят гаранциите срещу нарушенията на сигурността на данните;

Принципи на правовата държава

14. приветства напредъка, постигнат от Албания в изпълнението на реформите на съдебната система, включително по отношение на процеса на проверки на магистратите, завършен на първа инстанция; изразява загриженост обаче относно продължаващата политическа намеса и натиск върху съдебната система;

15. подчертава ключовата работа на специализираните структури на Албания за борба с корупцията и организираната престъпност (SPAK) за постигане на резултати в разследването, наказателното преследване и постановяването на

[4] Регламент (ЕС) 2024/1083 на Европейския парламент и на Съвета от 11 април 2024 г. за създаване на обща рамка за медийните услуги на вътрешния пазар и за изменение на Директива 2010/13/ЕС (Европейски акт за свободата на медиите) (ОВ L, 2024/1083, 17.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

присъди по дела за корупция по високите етажи на властта; предупреждава да не се подкопава работата на независими институции като SPAK;

16. отбелязва предизвикателствата, свързани с качеството и ефикасността на съдебната система, включително големия брой свободни съдебни длъжности, недостатъчния съдебен персонал, качеството на първоначалното и продължаващото съдебно обучение, съгласуваността на съдебната практика и липсата на модерна интегрирана деловодна система; отбелязва, че разпределените бюджетни средства са недостатъчни, особено за съдебния компонент;

17. приветства приемането на национално законодателство за привеждане в съответствие с достиженията на правото на ЕС в областта на борбата с изпирането на пари; отбелязва необходимостта да се създаде силна служба за възстановяване на активи и да се подобрят проверките, разследването, наказателното преследване и постановяването на присъди по дела за корупция по високите етажи на властта, включително чрез изземването и окончателната конфискация на активи от престъпна дейност;

18. призовава Албания да продължи да привежда правната си рамка в съответствие с достиженията на правото на ЕС в областта на борбата с организираната престъпност; отбелязва назначаването на допълнителни прокурори в Специалната прокуратура, както и създаването на звено за финансово разследване; приветства участието на Албания в съвместни операции и сътрудничеството ѝ в рамките на Европейската мултидисциплинарна платформа за борба с криминални заплахи (EMPACT) и с Интерпол в борбата с организираната престъпност;

Социално-икономически реформи

19. приветства участието на Албания в изпълнението на плана на ЕС за растеж за Западните Балкани, който обхваща интеграцията на единния пазар на ЕС, регионалната икономическа интеграция, основните реформи и увеличената финансова подкрепа;

20. насърчава албанските органи да намалят риска от бедност и социално изключване чрез подобряване на достъпа до социални и здравни услуги, особено за населението в неравностойно положение; призовава за изпълнението на националната стратегия за социална закрила на Албания за периода 2024 – 2030 г. и на националната стратегия за заетост и умения за периода 2023 – 2030 г.;

21. приветства факта, че Албания се присъедини към единната зона за плащания в евро през ноември 2024 г., което намалява разходите за гражданите и предприятията и ще допринесе за по-нататъшната интеграция на Албания в единния пазар;

Околна среда, енергетика и транспорт, устойчив туризъм

22. подчертава, че са необходими повече усилия, за да може Албания да приведе законодателството си в съответствие с достиженията на правото на ЕС в областта на околната среда; призовава за привеждането му в съответствие с директивите на

ЕС относно оценката на въздействието върху околната среда[5] и относно стратегическата екологична оценка[6];

23. припомня, че Албания трябва да положи значителни усилия, за да постигне целите, свързани с опазването на климата, енергийната ефективност, диверсификацията и екологизирането на енергийните доставки и транспорта, качеството на въздуха и водите и управлението на отпадъците;

24. изразява твърдо убеждение, че опазването на околната среда и устойчивото развитие на туризма трябва да вървят ръка за ръка; приветства създаването на Национален парк „Дива река Вьоса“ и призовава за отпускане на достатъчно ресурси за неговото опазване;

Регионално сътрудничество и външна политика

25. приветства партньорството в областта на сигурността и отбраната между ЕС и Албания, прието на 19 ноември 2024 г., което създава платформа за засилен диалог и сътрудничество по въпросите на сигурността и отбраната и представлява значителна стъпка напред;

26. приветства продължаващите усилия на албанското правителство за насърчаване на добросъседските отношения;

°

° °

27. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на председателя на Европейския съвет, на Съвета, на Комисията, на заместник-председателя на Комисията/върховен представител на Европейския съюз по въпросите на външните работи и политиката на сигурност, на правителствата и парламентите на държавите членки, както и на президента, правителството и парламента на Република Албания.

[5] Директива 2011/92/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно оценката на въздействието на някои публични и частни проекти върху околната среда (ОВ L 26, 28.1.2012 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/oj).

[6] Директива 2001/42/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 27 юни 2001 г. относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда (ОВ L 197, 21.7.2001 г., стр. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2001/42/oj).

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ

Това е първият доклад през настоящия парламентарен мандат относно напредъка на Албания като страна – кандидатка за членство в ЕС. Поради факта, че 2024 г. беше година на избори за Европейски парламент, настоящата резолюция обхваща отговора на Парламента на докладите на Комисията относно разширяването от 2023 г. и 2024 г.

В доклада се прави оценка на актуалното състояние и последните събития по отношение на напредъка на Албания в присъединяването ѝ към ЕС.

След успешния процес на скрининг Албания започна преговори по клъстер „Основополагащи въпроси“ през октомври 2024 г. и по клъстер „Външни отношения“ през декември 2024 г.

В настоящия доклад се прави оценка на напредъка на Албания по отношение на демократичните ѝ институции, свободата на медиите, участието на гражданското общество, основните права, принципите на правовата държава, социално-икономическите реформи, околната среда, регионалното сътрудничество и външната политика.

Въпреки известния напредък Албания все още е изправена пред редица предизвикателства, като например преодоляването на вътрешната политическа поляризация, укрепването на принципите на правовата държава и консолидирането на реформите за борба с корупцията.

ПРИЛОЖЕНИЕ: СУБЕКТИ ИЛИ ЛИЦА, ПРЕДОСТАВИЛИ ИНФОРМАЦИЯ НА ДОКЛАДЧИКА

В съответствие с член 8 от приложение I към Правилника за дейността докладчикът декларира, че в хода на изготвяне на доклада до приемането му в комисия е получена информация от следните субекти или лица:

Субект и/или лице
Directorate-General for Enlargement and Eastern Neighbourhood (DG ENEST), European Commission
European External Action Service
Delegation of the European Union to Albania

Списъкът по-горе е изготвен в рамките на изключителната отговорност на докладчика.